

ANEXO II:
**Guía práctica para as
coidadoras para facilitar a
corresponsabilidade dos
coidados no ámbito
familiar**

Proyecto FOIO0A/2018
Exp.2018000030135

**“Servizo de Apoio Integral a
Coidadoras no Medio Rural”**

**Deputación
DA CORUÑA**

O SERVIZO DE APOIO INTEGRAL A PERSOAS COIDADORAS NO MEDIO RURAL

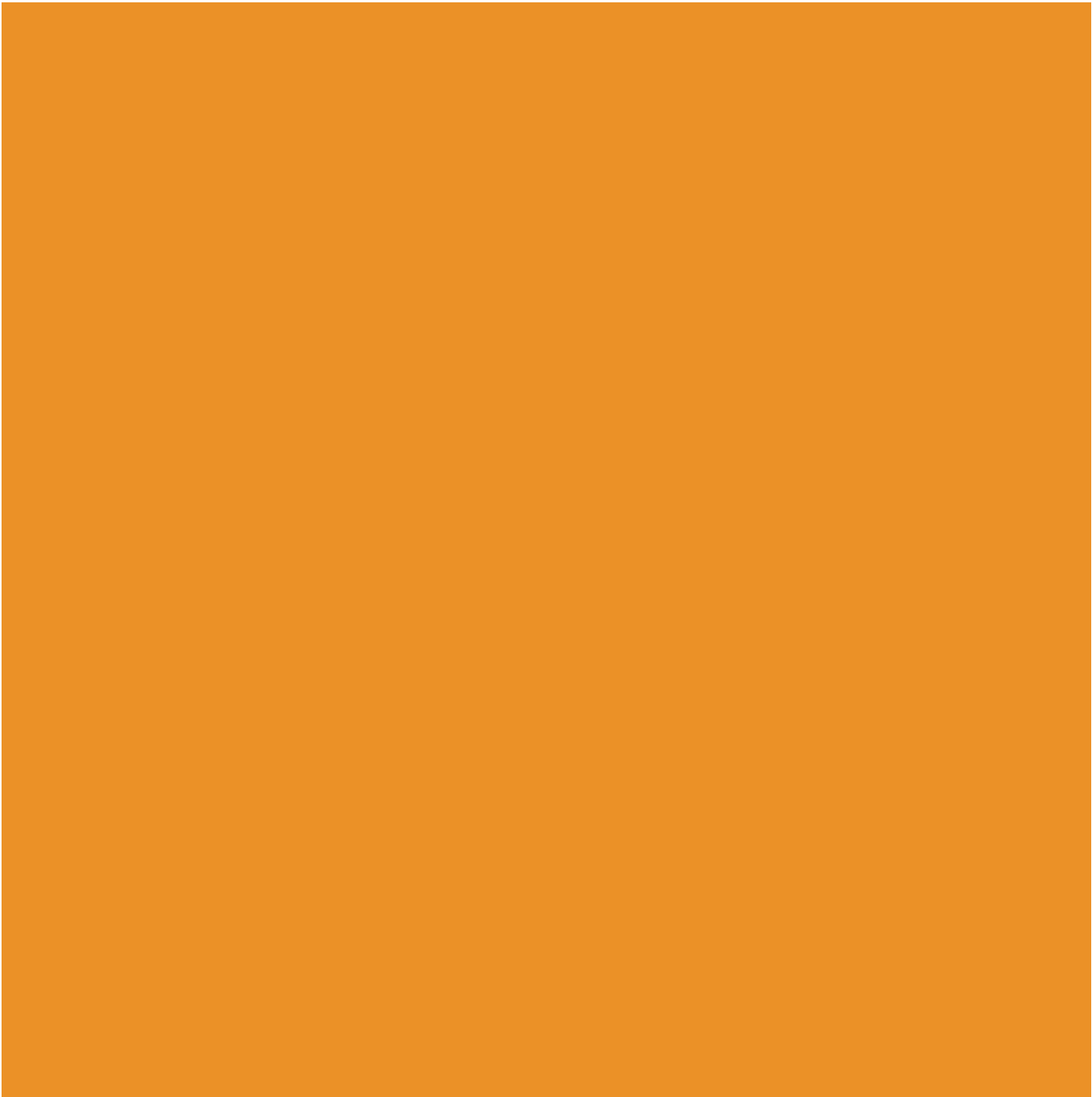
que Fundación Mujeres desenvolve en Galicia está financiado polo Servizo de Acción Social, Cultural e Deportes, pertencente ós Servizos Sociais da Deputación Provincial da Coruña, a través da Convocatoria do Programa de Subvencións a entidades sen fins de lucro para o mantemento de políticas de igualdade de oportunidades entre mulleres e homes e loita contra a violencia de xénero durante o ano 2018.

Trátase dun servizo gratuíto a mulleres coidadoras de persoas dependentes no ámbito familiar que ofrece:

- **INFORMACIÓN E ASESORAMENTO** sobre dependencia e cuidados (*Lei de Dependencia, recursos de apoio existentes, requisitos e trámites para acceder a eles, etc.*).
- **ACTIVIDADES GRUPALES** para adquirir hábitos saudables, como coidarse, xestionar o teu tempo, aprender a comunicar as túas necesidades persoais, manexar as emocións negativas e a tensión, negociar para compartir os cuidados na túa contorna familiar, achegarche ao mercado laboral, participar en actividades culturais e sociais, aprender a usar as novas tecnoloxías, etc.
- **ACOMPAÑAMENTO INDIVIDUALIZADO** para reforzar o desenvolvemento dos obxectivos que cada participante definise en relación coa mellora da súa calidade de vida, a súa activación persoal, social e laboral, así como facilitar unha mellor abordaxe dos malestares e sobrecarga asociados ao cuidado, situacións de duelo, etc.

Índice de contidos	Páxina
Que se pretende con esta Guía?	5
Que son os coidados informais?	9
Cales son os tempos do coidado?	17
Canto custan os coidados informais?	23
A negociación da repartición de coidados	31
Por que só a coidadora?	39
O coidado de quen coidan	47
Compromiso comigo mesma	55

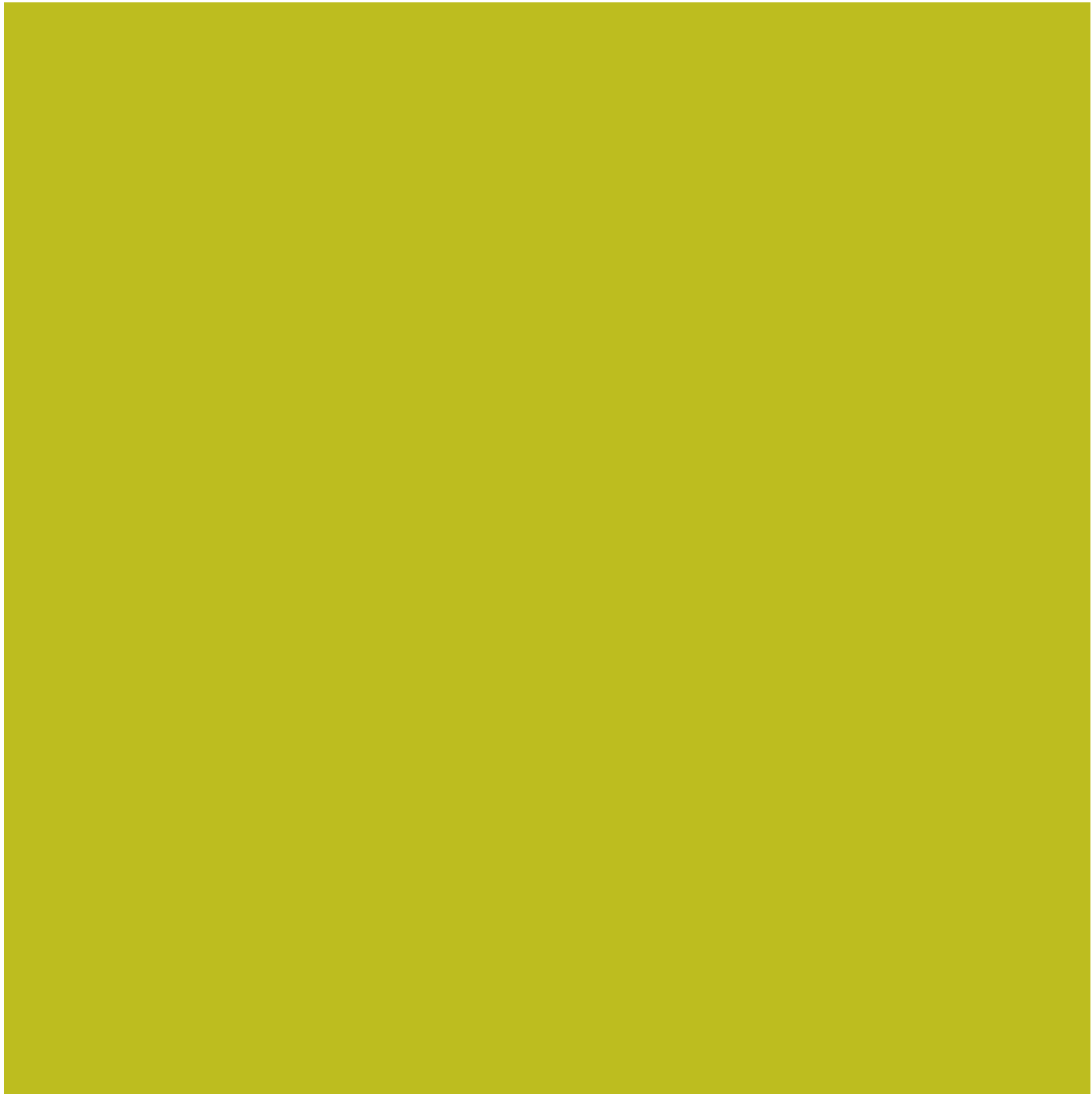
Que se pretende con esta Guía?

- Dar visibilidade ó feito de que son as mulleres as que se encargan maioritariamente de coidar e que iso implica unha relación de desigualdade entre homes e mulleres por esta repartición desequilibrada dos coidados.
- Recoñecer a importancia dos traballos de coidados que realizan maioritariamente as mulleres para o sostemento da vida e das sociedades.
- Facer visibles as repercusións que teñen os traballos de coidados para a saúde e a calidade de vida das mulleres.
- Favorecer a reflexión crítica e a ampliación da noción de “coidar” e de “coidados”.

- Posibilitar a planificación dos tempos e responsabilidades do coidado no contexto da familia e da contorna.
- Facilitar a planificación económica dos coidados no contexto da familia e da contorna.
- Proporcionar ferramentas para o autocuidado e a planificación do tempo de lecer e de descanso das persoas coidadoras.

Que son os coidados informais?

Ás veces resulta complicado dar unha definición exacta de todas as actividades que se realizan nos traballos de coidados informais, e de que implicacións teñen. Moitas destas actividades fanse invisibles aos nosos ollos, e dáse por feito que as realizan ou realizarán as mulleres.

É importante ser conscientes da cantidade e variedade de tarefas que se fan para coidar a outras persoas, para empezar a valorar o traballo das persoas que coidan tal e como se merece e para poder establecer pactos de responsabilidades nas tarefas do coidado.

Nesta ficha preténdese intentar descubrir que tarefas implica coidar doutra persoa en concreto, para cada persoa coidadora e para cada familia.

I. Que se pretende con estas fichas?

- Dar visibilidade ás tarefas xerais que implica o coidado informal doutra persoa.
- Introducir e clarificar os conceptos de coidadora principal e secundaria.

II. Como se utilizan?.

- Esta actividade debe ser realizada durante unha semana.
- Para empezar, completa a ficha **1.A** cos nomes de:
 - A persoa á que se coida na túa contorna familiar.
 - A persoa que coida directamente a esa persoa.
 - As persoas coidan a esa persoa cando a anterior non o fai ou non pode facelo, ou que prestan axuda eventualmente.

Ficha 1.A

Nome da persoa á que se cuida: _____

Quen cuida directamente?	Quen cuida eventualmente?	Quen cuida eventualmente?	Quen cuida eventualmente?
<i>Esta é a persoa cuidadora principal</i> (C1)	<i>Esta é a persoa cuidadora secundaria</i> (C2)	<i>Esta é a persoa cuidadora secundaria</i> (C3)	<i>Esta é a persoa cuidadora secundaria</i> (C4)
Nome:	Nome:	Nome:	Nome:

- **Cuidadora principal:** É unha única persoa a que realiza case todas as tarefas de cuidados da persoa en situación de dependencia. A esta persoa que cuida chamámola **cuidadora principal**, porque é a que directamente asume a responsabilidade de cuidar, e para iso debe realizar todas esas tarefas e vixiar que se cumpran. A maioría das cuidadoras principais son mulleres.
- **Cuidadora secundaria:** Existen outra ou outras persoas (da familia, da contorna) que poden realizar algunhas das tarefas de cuidados xunto coa persoa cuidadora principal. Chámanse persoas **cuidadoras secundarias**. Con frecuencia, as persoas cuidadoras secundarias non asumen a responsabilidade dos cuidados, senón que substitúen á principal nalgunha tarefa concreta ou realizan unha actividade específica.

Lembra que pode ser que na túa contorna familiar cóidese a máis dunha persoa, ou que unha persoa coide directamente de alguén máis, ou que participen no coidado persoas da túa contorna social. Pero nesta actividade só podes incluír a unha única persoa á que se coida e unha única persoa que coida directamente.

- Continúa completando a ficha **1.B**.
 - Indica a semana que se elixiu para detallar os coidados.
 - Sinala que persoa realiza cada tarefa nos diferentes días da semana (*segue o exemplo como guía*).
 - Poida que algunhas das tarefas especificadas non se realicen (*déixaas en branco*).
 - Podes engadir tarefas se crees que falta algunha.
 - Se non es a persoa coidadora principal, podes consultar con ela ou observar ao longo do día que tarefas realiza esta en o coidado.

Ficha 1.B

Semana do _____ ao _____ de _____ de _____							
Tarefas	L	M	X	J	V	S	D
<i>Exemplo: Axudar a vestirse</i>	C1	C1	C2	C1	C2	C1	C1
Levantar da cama							
Axudar a duchar							
Axudar a usar o WC							
Axudar a vestirse							
Facer a compra							
Facer a comida							
Axudar a comer							
Limpar a casa							
Axudar a moverse							
Axudar a tomar a medicación							
Axuda a deitarse							
Facer xestións económicas							
Facer compañía							

III. Reflexión

- **As tarefas do coidado**

- Sabías que coidar implica tantas tarefas? Se non o sabías, como descubraches aquelas que non coñecías?
- Hai tarefas que se fagan á vez que outras? Cales?
- Quen realiza máis tarefas cada día? Que crees que quere dicir isto?

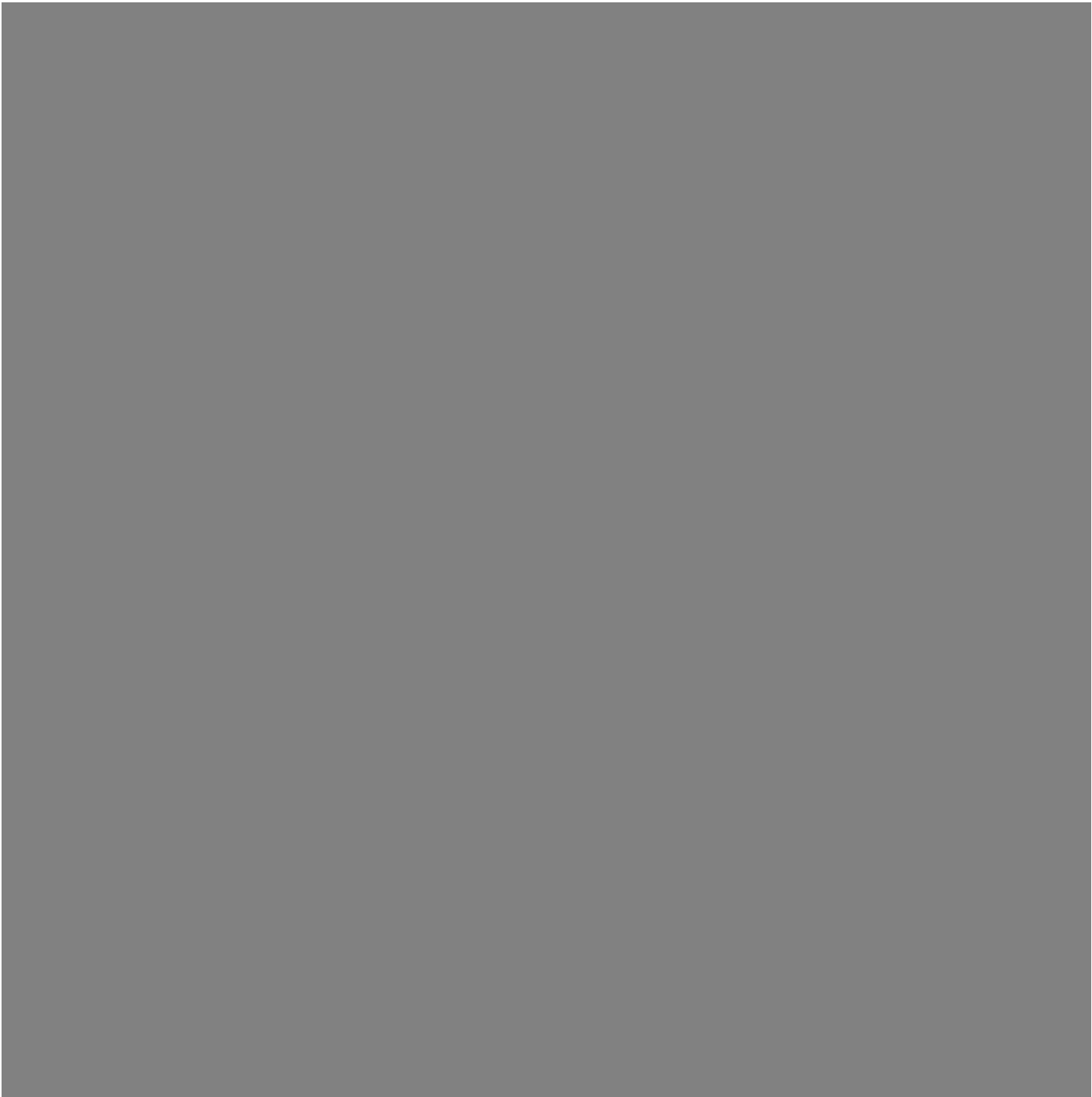
- **A noción dos coidados informais**

- Como definirías “os coidados informais” despois de realizar a ficha?
- Cambiou algo coa túa idea sobre que eran os coidados que tiñas antes de facer a ficha?

- **A persoa coidadora principal**

- Hai moita diferenza entre o número de tarefas que realiza a persoa coidadora principal e o resto?
Por que crees que se dá esa situación?
- Crees que é unha situación xusta para a persoa coidadora principal? Que solución pódese atopar?
- Cantos homes coidadores principais coñeces? E mulleres?
- Cal é a diferenza entre axudar a realizar unha tarefa do coidado ou responsabilizarse desa tarefa? De cantas tarefas responsabilizaste ti? Por que? Crees que é razoable?

Cales son os tempos do coidado?

A multiplicidade de tarefas e de responsabilidades que implica o coidado doutras persoas require investir un tempo a miúdo que resulta difícil de medir. Ademais, algunhas tarefas do coidado non son consideradas tarefas ou se invisibilizan polo que ese tempo parece quedar borrado. Por exemplo, a tarefa de vixilancia dunha persoa convalescente pode levar moito tempo e dedicación, pero moitas veces non se contabiliza nin como tempo nin como tarefa. Ademais, outras tarefas que percibimos como sinxelas, poden implicar outra serie de tarefas que aumentan a duración. Outro exemplo: dar a comida á persoa coidada pode levar unidas as tarefas de facer a comida e a compra, elaborar unha dieta especializada, prestar atención aos horarios das medicacións, levantar da cama e a mobilidade ata o lugar no que se come, etc. Doutra banda, as tarefas do coidado poden simultanearse, de tal maneira que a intensidade da tarefa non se corresponde co tempo investido.

O tempo investido polas mulleres en coidar a outras persoas da contorna familiar é maior que o que invisten os homes.

I. Que se pretende con esta ficha?

- Facer visibles os tempos xerais que implica o coidado informal doutras persoas.
- Evidenciar os tempos da persoa coidadora informal investidos no coidado doutras persoas.

II. Como se utiliza?.

- Para completar a **Ficha 2**:
 - Indica o tempo aproximado que invistes en cada tarefa a persoa coidadora principal cada día da semana.
 - Ao final podes sumar os minutos investidos en cada tarefa para calcular canto tempo á semana emprégase na mesma.
 - Se a coidadora principal realiza outras tarefas podes engadilas ao final da ficha.

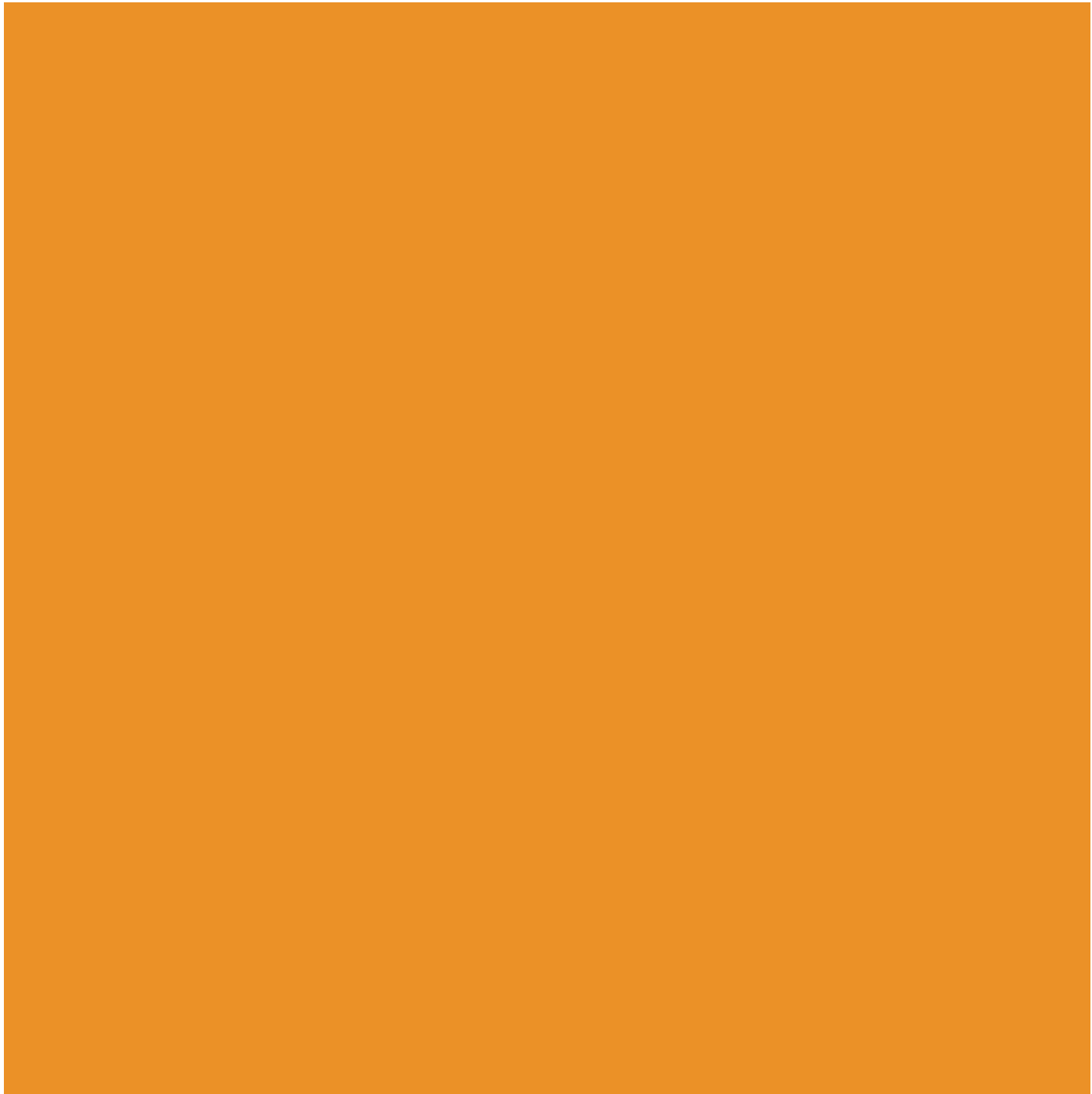
Ficha 2

Semana do _____ ao _____ de _____ de _____								
Tarefas	Minutos							
	L	M	X	J	V	S	D	Total á semana
<i>Exemplo: Vestirle</i>	15	15		15		15	15	75
Levantar da cama								
Axudar a duchar								
Axudar a usar o WC								
Axudar a vestir								
Facer a compra								
Facer a comida								
Axudar a comer								
Limpar a casa								
Axudar a moverse								
Axudar a tomar a medicación								
Axudar a deitarse								
Facer xestións económicas								
Facerlle compañía								

III. Reflexión

- **Tempo investido no coidado pola coidadora principal**
 - Canto tempo aproximado invístese á semana en cada tarefa?
 - Compárao cunha xornada laboral regular. Que sucede?
 - Cal é a tarefa na que inviste máis tempo a persoa coidadora principal?
 - Que día da semana inviste máis horas a coidadora principal? Por que?
 - De que tarefas tivo que encargarse?
- **Se a persoa coidadora non vive no mesmo lugar que a persoa en situación de dependencia.**
 - Quen se encarga de moitas das tarefas apuntadas no fogar da coidadora?
 - Que implica isto en termos de tempo e de tarefas?

Canto custan os cuidados informais?

Xa se dixo que son as mulleres as que, polo xeral, responsabilízanse dos traballos de coidados. E isto supón para elas unhas repercusións enormes, porque son as únicas que adoitan asumir a responsabilidade de coidar. Por unha banda, a maioría das mulleres que coidan non teñen un emprego senón que se dedican ás tarefas do fogar, polo que non perciben un salario propio a pesar de realizar o traballo de coidados. Unha porcentaxe menor delas renunciou ao seu emprego para estar dispoñibles para o coidado. Os custos económicos das coidadoras, en termos de ausencia de salario e oportunidades rexeitadas ou aprazadas, son maiores que os dos homes coidadores que, en termo xeral, presentan un perfil de coidador xubilado do seu cónxuxe, polo que a súa saída do mercado laboral foi pola idade.

Doutra banda, os coidados informais implican moitas veces ou lazos familiares ou sentimentos e afectividade, polo que a miúdo é difícil falar de diñeiro. Con todo, planificar economicamente os coidados é esencial para xestionar os recursos e prever o futuro dos coidados, poder afrontar conxuntamente determinados gastos extraordinarios que leva o coidado e sacar á luz o custo que coidar implica para as familias e para a persoa coidadora informal.

I. Que se pretende con estas fichas?

- Mostrar o custo económicos que implica o coidado informal.
- Resaltar o custo de oportunidade que implica coidar para a persoa coidadora informal.

II. Como se utilizan?.

- En primeiro lugar, completa a ficha **3.A de** ingresos que se obteñen para destinar ao coidado da persoa en situación de dependencia e calcula o total do diñeiro ingresado para os coidados informais.

- Despois, completa a ficha **3.B**, que ten que ver cos gastos ordinarios e extraordinarios que se realizan ao coidar, incluíndo todos os datos que se piden.
- Para completar as fichas é necesario contar coa colaboración e participación da túa contorna.

Como gastos ordinarios podes contar aqueles que comunmente se realizan ao coidar, por exemplo: a comida, o aluguer, a medicación, etc. Como gastos extraordinarios, inclúe aqueles imprevistos ou que non é común realízalos cada mes, como: a adquisición dun audífono, dun colchón especial para a persoa coidada ou algunha reforma no fogar para acedualo ás necesidades do coidado.

Ficha 3.B

Ingresos totais: _____ (resultado de ficha anterior) Mes: _____

Tipo de gasto	Concepto	Contía (€)	Quen o cobre	Cuberto/necesita apoio
Ordinario	<i>Exemplo: Alimentación</i>	x	C1	Cuberto
Extraordinario	<i>Exemplo: Audífono</i>	x	C1	Necesita apoio
Total ingreso				

III. Reflexión

- **A planificación económica do coidado**

- De onde proveñen maioritariamente os ingresos para coidar á persoa? Que che parece que sexa así?.
- Viras antes a listaxe detallada dos ingresos e os gastos relacionados cos coidados?
Paréceche útil?
- En algunha ocasión anterior tívose que facer fronte a un gasto extraordinario? Cal? Quen se encargou de xestionar ese gasto?
- Quen participaría no apoio a un gasto, ordinario ou extraordinario, que non puidese quedar cuberto polos ingresos totais? Falouse algunha vez desta posible situación? Como se resolvería?

- **Os custos de oportunidade da persoa coidadora**

- A persoa coidadora principal, cando e como decidiu coidar?
- Se non es a coidadora principal, que decidirías ti na súa situación? En que cambiaría a túa vida?

Negociar a repartición dos coidados

As persoas que coidan a outras en gran parte dos casos asumen esta responsabilidade de forma exclusiva. É dicir, moitas coidadoras responsabilízanse só elas dos coidados doutras persoas.

Como xa se viu, coidar desta forma implica moito tempo, moito esforzo e determinadas repercusións que tamén recaen sobre elas. A idea sería que cada persoa da familia responsabilizácese dunha parte dos traballos de coidados, de tal forma que quedasen equitativa e igualitariamente repartidos. Pero para que se de o paso a esta repartición, primeiro hai que realizar unha serie de negociacións, de intercambios e de pactos. Haberá que dotarse pois das ferramentas suficientes para negociar, saber pedir, saber comprometerse, empatizar, etc.

O tempo investido polas mulleres en coidar a outras persoas da contorna familiar é maior que o que invisten os homes.

I. Que se pretende con esta ficha?

- Favorecer a reflexión sobre as tarefas de coidado que se asumen en solitario e facilitar e fomentar as negociacións e intercambios coa contorna familiar para conseguir unha repartición máis igualitaria e equitativa de responsabilidades dos coidados nas familias.

II. Como se utiliza?.

- A continuación tes un cuestionario para completar.
- Pide a outras persoas da túa familia ou da túa contorna que o completen tamén para que ao final poidades compartir os resultados.
- É importante que todas as persoas involucradas na relación de coidados realicedes o cuestionario.

Ficha 4

Cuestionario 1			
Ultimamente, na túa contorna familiar e no contexto dos coidados	MOITAS	ÁS VECES	NUNCA
Cantas veces ao día pides axuda para facer algo?			
Cantas veces sentíste culpable por facer ou por non facer algo?			
Cantas veces pensaches que non deberías estar a facer algo, e con todo encargácheste diso?			
Cantas veces fixeches algo que crees que non che correspondía facer a ti?			
Cantas veces enfadácheste porque alguén non fixo algo, que tiveches que terminar facendo ti?			
Cantas veces alguén fixo algo que poderías facer ti?			
Cantas veces prestácheste a facer algo para axudar a alguén?			
Cantas veces encargácheste de que algo se faga que era responsabilidade de			
Cantas veces fixeches algo que outra persoa debía facer para que poida dedicarse a outra cousa?			
Cantas veces ofrecícheste para axudar a alguén e esta persoa non aceptou a axuda ou considerou que non era necesario?			
Cantas veces alguén se ofreceu para facer algo por ti pero consideraches?			

Ficha 4

Cuestionario 2			
Ultimamente, na túa contorna familiar e no contexto dos cuidados	DIALOGOUSE	MENCIONOUSE	NON SE MECIOU
Do tempo que inviste a persoa cuidadora en coidar			
Do diñeiro que se inviste en coidar			
Dalgunha das tarefas relativas ao cuidado			
De como está a persoa á que se cuida			
De como está a persoa que cuida			
De como se debería coidar			
Do tempo de descanso da persoa cuidadora			
De como e cando a persoa que cuida tomou a decisión de coidar			
De como poderían axudar as persoas que non cuidan directamente			
De como se poderían repartir as responsabilidades do cuidado entre todas as persoas			

Ficha 4

Cuestionario 3		
Ultimamente, na túa contorna familiar e no contexto dos cuidados	SI	NON
As túas explicacións son claras para que todas as persoas poidan entenderche		
Os teus familiares entenden as túas argumentacións cando te explicas		
Hai algunha persoa coa que che custa entenderche		
Ás veces sentes que non se respecta a túa opinión		
Ás veces preguntas ou respondes de forma brusca e pouco amable		
Crees que hai algo que non podes explicar porque ninguén o vai a entender		
Ao expresarche tes en conta que é o que estarán a pensar ou sentindo as outras persoas		
Preguntas ou respondes con monosílabos, preguntas curtas ou incomprensibles		
Tentas que o resto de persoas acepten o que ti dis, ou que pensen como ti		
Sentíche mal falando dos cuidados		

III. Reflexión

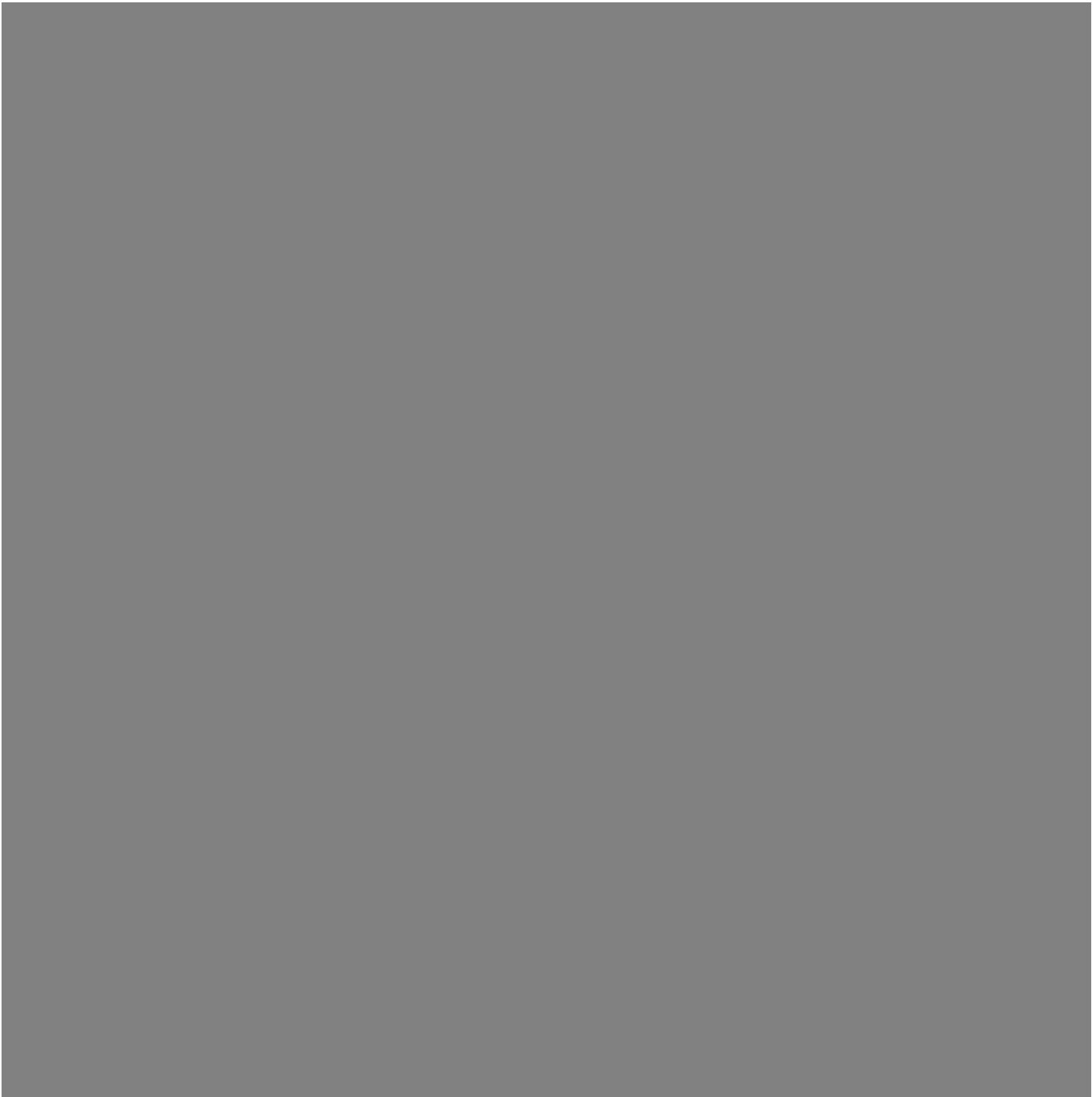
- **Repartición da responsabilidade de coidados.**

- Es consciente de todo o que implica o coidar doutra persoa? Por que?
- Compartiches as túas ideas respecto diso con outras persoas? Por que?

- **Comunicación asertiva**

- A túa forma de expresar as túas ideas, opinións e experiencias sobre o coidado doutra persoa é maioritariamente asertiva, pasiva ou agresiva?
- Queres cambiar en algo a túa maneira de comunicarche con estas persoas? En que? Como o podes facer?
- Ao longo da túa vida fuches capaz de manter pactos, ou che custa facelo? Por que crees que é así?
- Que opinión tes das persoas que non adoitan cumprir o acordado? Por que crees que non o cumpren?

Por que só a cuidadora?

A idea de coidado que viñemos manexando ata agora, que implica que os coidados son unha necesidade de todas as persoas que permite que as sociedades se sosteñan, lévanos a outra idea: a corresponsabilidade. A importancia de coidar para a sociedade é enorme, polo que se converte nun asunto social. A corresponsabilidade implica que as responsabilidades de coidados que asumen na súa maioría as mulleres, deben ser repartidas de forma equitativa e igualitaria, entre as mulleres e o resto de persoas da familia, pero tamén entre familias corresponsables e do Estado e o sector privado. Do que se trata é de reorganizar as responsabilidades do coidado para que non recaian exclusivamente nas mulleres e buscar a maneira máis xusta e equitativa de organización..

En todo caso, a Axenda do Coidado pon o acento en favorecer a repartición de responsabilidades do coidado entre as coidadoras informais e os seus familiares, así como da contorna que intervéñ na relación de coidados. Con esta ficha imos tentar exercitar a corresponsabilidade familiar.

I. Que se pretende con estas fichas?

- Planificar a asunción de responsabilidades, tarefas e tempos de coidados na contorna familiar.
- Favorecer os pactos en intercambios e a negociación dentro das familias e coas súas contornas.

II. Como se utiliza?.

- A continuación, na ficha 5.A , atoparás uns cartóns recortables. Con elas:
 - Pódese pedir axuda para que alguén se responsabilice de facer algo relacionado co coidado durante un período de tempo e explicar por que crees que outra persoa podería comprometerse a facelo .
 - Poden servir para explicar de que parte do traballo de coidados comprométese a realizar durante un período determinado.
 - Pódese pedir a alguén, nunha situación de emerxencia ou excepcional, que asuma a responsabilidade de coidados doutra..

É importante completar estas fichas entre toda a familia ou a contorna, porque o importante dos pactos, ademais de facelos é respectalos.

Ficha 5.A

_____ pide axuda para _____
porque _____

_____ comprométese a _____
_____ durante _____

_____ como responsable de _____ pide a _____
_____ que lle substitua durante _____ porque _____

- Na ficha **5.B** atoparás unha táboa na que incluír a repartición das tarefas que interveñen no coidado de alguén.
 - Unha vez realizados os pactos a través dos cartóns, podes apuntar o nome de quen se responsabiliza de cada tarefa ao longo da semana.
 - É importante que revisedes ao final da semana se os pactos cumpríronse.
 - Non dubides en pedir que alguén se responsabilice ou en responsabilizarte de varias tarefas de coidados, buscando que os coidados queden repartidos de forma equitativa e igualitaria.

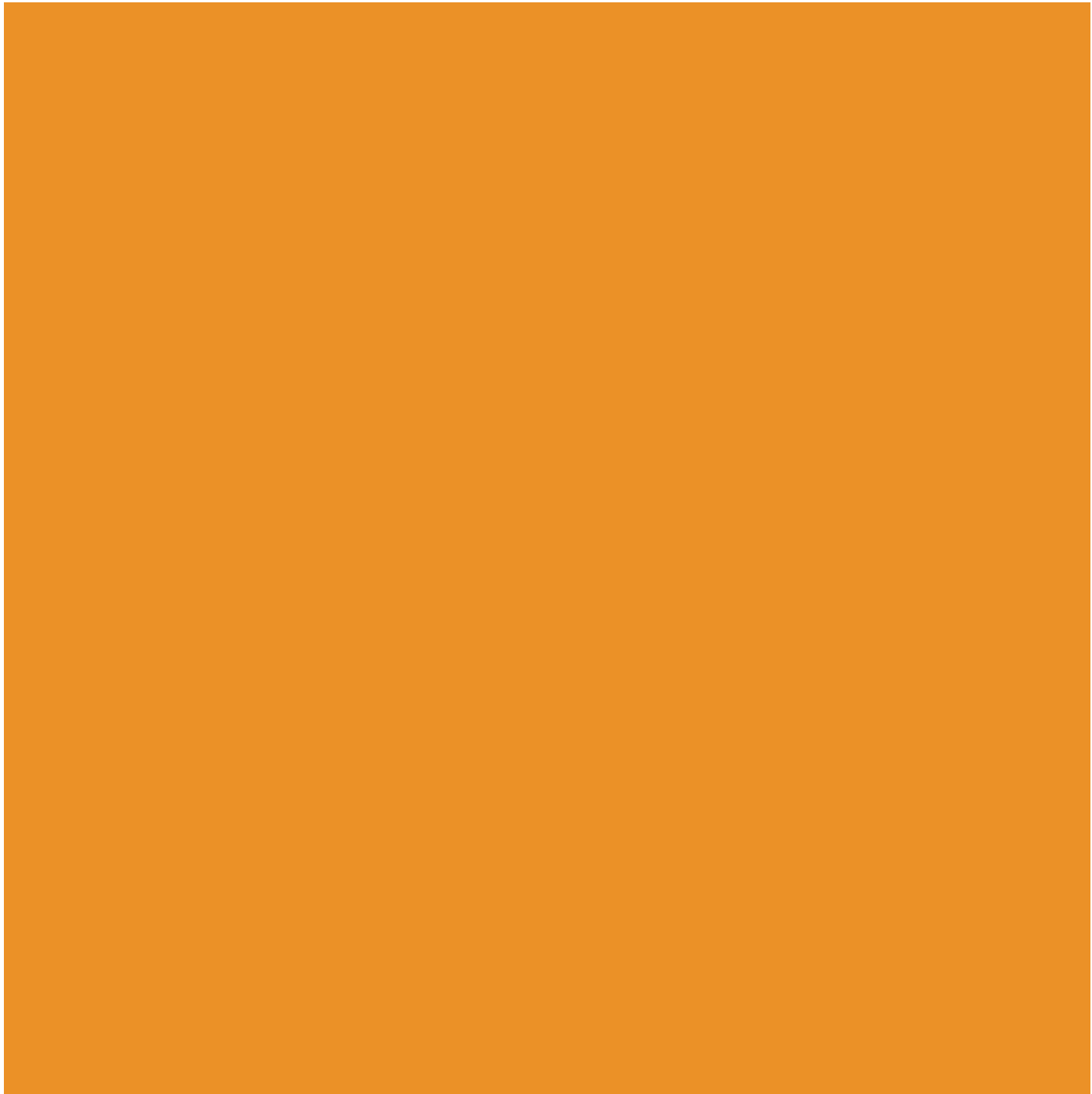
Ficha 5.B

Semana do _____ ao _____ de _____ de _____								
Responsabilidades	L	M	X	J	V	S	D	Pacto (OK/Revisión)
<i>Exemplo: Comidas</i>	C1	C1	C2	C1	C2	C1	C1	OK
Comidas								
Hixiene								
Roupa								
Compra								
Limpeza								
Paseo								
Compañía								
Medicación								
Xestións económicas								

III. Reflexión

- É fácil pedir a alguén que se responsabilice dunha tarefa do coidado? Por que?
- Como che sentiches pedíndoo?
- É fácil responsabilizarse dunha tarefa do coidado durante un tempo determinado? Por que?
- Como che sentiches ao responsabilizarte?
- Que quere dicir responsabilizarse dunha tarefa de coidado? Implica algún cambio en a túa vida diaria? Cal é?
- Que cambia se toda a familia participa na planificación e no desenvolvemento das tarefas de coidar?

O coidado de quen coidan

Todas as persoas imos necesitar ao longo das nosas vidas ser coidadas ou coidar a outras, e non só cando somos pequenas, maiores ou non podemos facelo soas. Por iso sabemos que coidar é tan importante. Ademais, a idea do coidado implica outra idea: a do autocoidado, que é esencial para as persoas. Un dos efectos negativos que ten a responsabilidade exclusiva de coidar que asumen as coidadoras informais é o abandono ou a perda de tempo persoal e de lecer, porque se inviste no coidado da persoa en situación de dependencia.

I. Que se pretende con estas fichas?

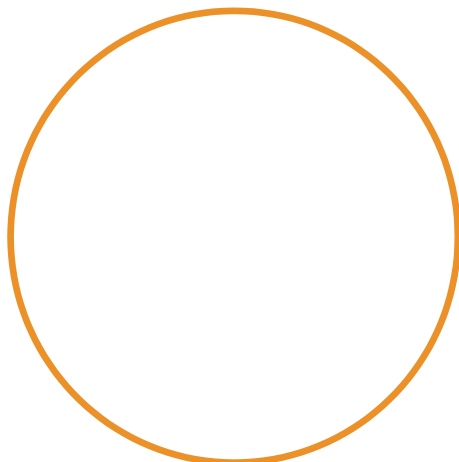
- Sensibilizar sobre as necesidades xerais e específicas de coidado das persoas coidadoras informais.
- Facilitar as ferramentas necesarias para que a persoa coidadora informal poida planificar o seu autocoidado e o seu tempo de lecer.

II. Como se utilizan?.

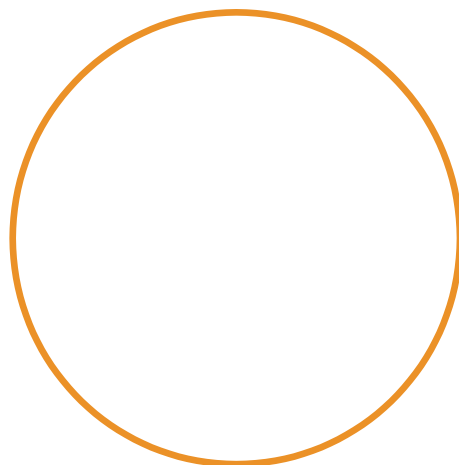
- Na primeira ficha, **6.A indica** o número de horas aproximado que dedicas a cada actividade que se propón. Podes engadir máis actividades e indicar cantas horas dedicas a elas.
- Nunha segunda ficha, **6.B** deberás indicar o número de horas que che gustaría empregar en cada actividade, se puideses elixir. Tamén podes engadir actividades.
- Despois, pasa os datos ás tortas **6.C** tal e como se che indica.

Ficha 6.C

O que ocorre ...

O que me gustaría que ocorrese ...

III. Reflexión

- Compara os dous círculos que completaches:
 - Hai moita diferenza entre ambos? Por que?.
 - Que poderías facer para que o círculo do que che gustaría que ocorrese fose tal e como o debuxaches?
- Agora, podes preguntarte:
 - Poderíades organizar as vosas porcións e así ter máis tempo para facer o que vos gusta?
 - Podes coidar a alguén se non te coidas a ti mesma/ou?

Pídelle a outra persoa da túa familia que realice o exercicio, e comparede os resultados.

Compromisos conmigo misma

Comprométome comigo mesma a ... (Marca os teus compromisos)

	Coidarme, dedicando tempo a facendo actividades para min sen sentimentos de culpa, de medo e sen autocrítica.
	Manter facetas da miña propia vida que non inclúan á persoa á que coidan
	Experimentar sentimentos negativos (tristeza, rabia ou enfado) por ver enferma ou estar a perder á persoa querida
	Resolver por min mesma aquilo do que son capaz, e a preguntar e pedir axuda a outras persoas para resolver aquilo que non comprendo, recoñecendo os límites da miña propia resistencia e forza.
	Buscar solucións que se axusten razoablemente ás miñas necesidades e ás dos meus seres queridos.
	Pedir ser tratada con respecto por aquelas persoas a quen solicito consello e axuda.
	A non temer cometer erros e poder ser desculpada por iso.

Comprométome comigo mesma a ... (Marca os teus compromisos)

	Saber ser recoñecida e recoñecerme como persoa valiosa e fundamental da miña familia, mesmo cando os nosos puntos de vista sexan distintos.
	Recibir consideración, afecto, perdón e aceptación polo que fago pola persoa a quen cuido .
	Dicir “non” ante demandas excesivas, inapropiadas ou pouco realistas.
	Seguir desenvolvendo a miña propia vida e gozando dela.
	Liberarme de sentimentos e pensamentos negativos, destrutivos e infundados, aprendendo a manexalos e controlalos.
	Estar orgullosa polo labor que desempeño e aplaudir a coraxe que teño que reunir moitas veces para satisfacer as necesidades da persoa da que cuido .
	O dereito a ser eu mesma.

SERVIZO DE APOIO INTEGRAL A PERSOAS COIDADORAS NO MEDIO RURAL

